

Списокъ насекомыхъ, собранныхъ въ Шлиссельбургской
крѣпости въ 1901 — 1904 гг. М. В. Новорусскимъ.

Coleoptera (жуки).

Опредѣлены Г. Г. Якобсономъ

при участіи Ф. А. Зайцева (*Dytiscidae, Hydrophilidae, Staphylinidae*),
Д. А. Смирнова (*Curculionidae, Mordellidae*) и Ю. И. Бекмана
(*Histeridae*).

Cicindelidae.

Cicindela campestris L.

Carabidae.

Carabus clathratus L. (8.IV).

„ *nemoralis* Ill.

Notiophilus biguttatus F.

Blethisa multipunctata L.

Lorocera pilicornis F. (7.IV.903).

Clivina fossor L. (14.IV.903).

Bembidium nitidulum Marsh.

„ *litorale* Ol. (902).

„ *quadrinaculatum* L.

Trechus rubens F. (7.IV.903).

Eraphius secalis Payk. (24.V).

Patrobis excavatus Payk.

Calathus micropterus Duft.

Agonum assimile Payk.

„ *muelleri* Herbst.

„ *quadripunctatum* Deg.

Platysma nigrata F.

„ *vulgare* L.

„ *oblongopunctatum* F.
(8.IV).

„ *versicolor* Sturm.

Amara plebeja Gyll. (8.IV.903).

„ *convexior* Steph. (8.IV.
903).

„ *aulica* Panz. (18.IV.903).

Harpalus aeneus F. (IV.903).

Ophonus pubescens Muell. (14.X).

Dytiscidae.

Hydroporus tristis Payk. (20.V).
Agabus congener Payk.
Colymbetes paykulli Er.
Acilius canaliculatus Nic.
Dytiscus circumcinctus Ahr.

Staphylinidae.

Tachinus rufipes Deg. (17.IV.903).
" *collaris* Grav.
Tachyporus chrysomelinus L.
" *obtusus* L.
" *hypnorum* F.
Mycetoporus splendens Marsh.
Quedius mesomelinus Marsh.
" *xanthopus* Er.
" *fuliginosus* Grav. (29.IV).
Creophilus maxillosus L.
Staphylinus caesareus Cederh.
Philonthus laminatus Creutz.
" *aeneus* Rossi.
" *sordidus* Grav.
Eulissus fulgidus F. (1.VI.904).
Xantholinus punctulatus Payk.
(1.V.903).

Stenus tarsalis Ljungh.
Oxyporus rufus L.
Oxytelus rugosus F. (12.V.903,
3.IV).

Anthophagus testaceus Grav.
Phyllodrepa floralis Payk.

Silphidae.

Ptomophagus sericeus Panz.
Necrophorus vespillo L.

Histeridae.

Hister carbonarius Ill.
Gnathoncus rotundatus Ill. (22.V).

Cantharididae.

Lygistorus sanguineus L.
Cantharis violacea Payk. (30.V.
903).
" *livida* var. *dispar* F.
" *fusca* L.
" *nigricans* Muell.
(30.V).

Malthodes marginatus Latr.

Melyridae.

Malachius aeneus L.

Dascillidae.

Cyphon variabilis Thunb.
" *padi* L.

Elateridae.

Adelocera fasciata L.
Selatosomus aeneus L. (2.VI).
Dolopius marginatus L.
Agriotes lineatus L. (902).
Adrastus pallens L.
Melanotus rufipes Herbst.
Elater pomonae Steph.
" *balteatus* L.
Athous niger L.

Ptinidae.

Ptinus fur L.
" *raptor* Sturm.
Anobium pertinax L.

Cisidae.

Cis cornutum Gyll.

Oedemeridae.

Nacerda melanura L. (5.VI.903).

Mordellidae.

Anaspis frontalis L. (4.VI).
" *lateralis* F.

Tenebrionidae.

Tenebrio molitor L.

Cerambycidae.

Xylotrechus rusticus L.

Oxymirus cursor L.

Acmaeops pratensis Laich. (4.VI).

Leptura dubia Scop.

„ *rubra* L. (10.VI).

„ *virens* L.

Strangalia quadrifasciata L.

Monohammus sutor L. (14.VIII).

„ *quadrimaculatus*
Motsch.

Saperda scalaris L.

Chrysomelidae.

Donacia clavipes F.

Crioceris merdigera L.

Adoxus obscurus L. (901).

Gastroidea viridula Deg.

„ *polygoni* L. (15.VI).

Chrysomela graminis L.

„ *polita* L. (4.VI).

„ *staphylea* L.

Phaedon cochleariae F.

Phyllodecta vitellinae L.

Melasoma populi L.

„ *aeneum* L.

Agelastica alni L.

Lochmaea capreae L.

Galerucella lineola F.

Chalcoides helxines L. (17.V).

Aphthona coerulea Payk. (28.V).

Phyllotreta undulata Kutsch. (901,
903).

Cassida viridis L.

„ *nebulosa* L.

Ipididae.

Myelophilus piniperda L.

Polygraphus polygraphus L.

Pityogenes chalcographus L.

Curculionidae.

Phyllobius urticae Deg. (31.V).

Hylobius abietis L.

Coeliodes urticae Scop.

Orchestes salicis L.

„ *saliceti* F.

Rhyncolus chloropus L.

Magdalis pruni L.

„ *phlegmatica* Herbst.
(15.IV).

Scarabaeidae.

Aphodius subterraneus L.

„ *fimetarius* L.

„ *foetens* F.

Geotrypes stercorarius L.

„ *silvaticus* Panz.

Melolontha hippocastani F. (902).

Amphimallus solstitialis L.

Anomala aenea Deg. (25.VIII).

Potosia cuprea F. (VII.902).

Trichius fasciatus L.

Dermestidae.

Dermestes lardarius L. (902).

Anthrenus museorum L. (7.IV.903,
17.V).

Attagenus piceus Ol.

Byrrhidae.

Byrrhus pilula L. (17.V).

„ *fasciatus* Forst. (8.VI,
17.V).

Cytilus sericeus Forst. (3.VI).

Hydrophilidae.

Philhydrus fuscipennis C. Thoms.
Cercyon analis Payk.

Byturidae.

Byturus tomentosus Deg. (7.VI).

Mycetophagidae.

Mycetophagus piceus F. (29.V).
Lithargus connexus Fourcr.

Nitidulidae.

Heterhelus solani Heer.
Brachypterus urticae L.
Epuraea florea Er.
Meligethes aeneus F.
Omosita colon L.
Glischrochilus quadripunctatus Ol.
(29.V).

Colydiidae.

Synchita humeralis F.

Lathridiidae.

Corticaria similata Gyll.
Lathridius consimilis Mannh.

Coccinellidae.

Coccinella bipunctata L. съ var.
quadrimaculata L.
" *septempunctata* L.
" *quinquepunctata* L.
(11.V.903).
" *quatuordecimpunctata* L.
" *quatuordecimguttata* L.
Hippodamia tredecimpunctata L.
(9.V.903).
" *septemmaculata* Deg.
(9.V.903).
Coccidula rufa Herbst. (1.VI).

Lepidoptera (бабочки).

Опредѣлены Н. Я. Кузнецовымъ.

Brenthis ino Esp.
Polygonia c-album Linn.
Vanessa urticae Linn.
Pyrameis atalanta Linn.
Aphantopus hyperanthus Linn.
Plebejus argus Linn.
Pieris rapae Linn.
" *nopi* Linn.
" *brassicae* Linn.
Colias rhamni Linn.
Adscita statices Linn.
Spilosoma lubricipeda Linn.
Hypercampa caja Linn.
Notolophus antiquus Linn.
Melalopha anachoreta Fabr.

Hyloecus ligustri Linn.
Amorpha populi Linn.
Falcaria lacertinaria Linn.
Lasiocampa quercus Linn.
Acronycta psi Linn. (?).
Viminia rumicis Linn.
Agrotis exclamationis Linn.
Peridroma occulta Linn.
Mamestra brassicae Linn.
" *thalassina* Rott.
Hadena gemina Hübn.
" *secalis* Bjerk.
Euplexia lucipara Linn.
Luceria virens Linn.
Cirrhia fulvago Linn.

<i>Lithophane socia</i> Rott.	<i>Hepialus humuli</i> Linn.
<i>Scoliopteryx libatrix</i> Linn.	<i>Crambus nemorellus</i> Hübn.
<i>Pyrophila tragopoginis</i> Linn.	<i>Salebria</i> sp.
<i>Plusia moneta</i> Fabr.	<i>Aglossa pinguinalis</i> Linn.
„ <i>pulchrina</i> Haw.	<i>Pyralis farinalis</i> Linn.
„ <i>gamma</i> Linn.	<i>Pionea forficalis</i> Linn.
„ <i>interrogationis</i> Linn.	<i>Eurrhyncha urticata</i> Linn.
<i>Hypena rostralis</i> Linn.	<i>Scoparia murana</i> Curt.
<i>Eois aversata</i> Linn. ab. <i>spoliata</i>	<i>Platyptilia ochrodactyla</i> Hübn.
Staud.	<i>Tortrix bergmanniana</i> Linn.
<i>Operophtera boreata</i> Hübn.	<i>Cacoecia rosana</i> Linn.
<i>Eustroma prunata</i> Linn.	<i>Laspeyresia woeberiana</i> Schfff.
<i>Pelurga comitata</i> Linn.	<i>Olethreutes lacunana</i> Dup.
<i>Xanthorrhoe fluctuata</i> Linn.	<i>Choreutis myllerana</i> Fabr.
„ <i>montanata</i> Schiff.	<i>Plutella maculipennis</i> Curt.
„ <i>didymata</i> Linn.	<i>Lampronia rubiella</i> Bjerk.
<i>Plemyria hastata</i> Linn.	<i>Incurvaria redimitella</i> Zell.
<i>Tephroclystia vulgata</i> Haw.	<i>Endrosis lacteella</i> Schiff.
„ <i>sinuosaria</i> Eversm.	<i>Depressaria applana</i> Fabr.
<i>Chloroclystis rectangulata</i> Linn.	<i>Argyresthia goedartella</i> Linn.
<i>Dilinia pusaria</i> Linn.	<i>Gracilaria syringella</i> Fabr.
<i>Euchlaena prunaria</i> Linn.	<i>Tineola biselliella</i> Humm.
<i>Eubyia betularia</i> Linn.	

Orthoptera (прямокрылыя).

Опредѣлены Н. Н. Аделунгомъ.

Blattodea.

Blatta germanica L., 2 ♀ ♀, 2 личинки.

Stylopyga orientalis L. 1 ♂, 1 ♀.

Periplaneta americana L. лич. ♀¹⁾.

Acridiodea.

Stenobothrus vagans Eversm. 1 ♀²⁾.

„ *bicolor* Charp. 1 ♀.

„ *elegans* Charp. 1 ♀.

Locustodea.

Platycleis brachyptera L. 1 ♂.

Decticus verrucivorus L. 1 ♂.

¹⁾ Не безынтересно отмѣтить находеніе этого вида въ Шлиссельбургѣ: *P. americana* завозится въ портовые города Европы вмѣстѣ съ товаромъ и въ С.-Петербургѣ уже водится постоянно на мыловаренномъ заводѣ Жукова и въ нѣкоторыхъ баляхъ; отсюда онъ, очевидно, проникъ и въ Шлиссельбургъ.

²⁾ Этотъ на югѣ Россіи довольно обыкновенный видъ (Черниговская, Саратовская и Оренбургская губ.) на сѣверѣ встрѣчается сравнительно рѣдко и до

Hemiptera (полужесткокрылыя).

Опредѣлены В. Θ., Ошанинымъ.

<i>Dolycoris baccarum</i> L. ♂.	<i>Notonecta glauca</i> L. ♀.
<i>Eurydema dominulus</i> Scop. ♀.	<i>Aphrophora salicis</i> Deg. ♂.
<i>Picromerus bidens</i> L. ♂.	<i>Philaenus spumarius</i> L. ♂.
<i>Elasmostethus interstinctus</i> L. ♀, 27.V, на березѣ.	” ” var. <i>biguttatus</i> F. ♀.
<i>Clinocoris fieberi</i> Jak. ♂.	<i>Bythoscopus flavicollis</i> L. ♂, 2 ♀, 14.VI, на березѣ.
<i>Scolopostethus decoratus</i> Hhn. ♀.	<i>Pediopsis scutellata</i> Boh. ♀.
<i>Gerris odontogaster</i> Zett. ♂, 18.V.	<i>Acocephalus flavostriatus</i> Don. 2 ♂, ♀.
<i>Pygolampis bidentata</i> Fourcr. ♂.	<i>Empoasca smaragdula</i> Fall. ♂, 20.VI.
<i>Nabis ferus</i> L. ♀.	<i>Eupteryx urticae</i> L. ♀.
<i>Cimex lectularius</i> L. ♂.	<i>Aphididae</i> неопредѣленныхъ 12 экз.
<i>Calocoris biclavatus</i> H. S. ♂.	<i>Pediculus capitis</i> L. 1 экз.
<i>Liocoris tripustulatus</i> Fabr. 2 ♀.	
<i>Lygus viridis</i> Fall. ♂, ♀, 13.VI.	
” <i>pratensis</i> Fab. ♀.	
<i>pratensis</i> var. <i>campestris</i> Fab. ♀.	

Hymenoptera (перепончатокрылыя).

Aculeata опредѣлены Л. М. Вольманомъ, кромѣ муравьевъ, которые опредѣлены М. Д. Ружскимъ; *Ichneumonidae* и *Braconidae* опредѣлены Н. Р. Кокуевымъ.

<i>Trypoxylon figulus</i> L.	<i>Formica rufa</i> L. ♀ и ♂.
<i>Vespa rufa</i> L.	<i>Myrmica laevinodis</i> Nyl. ♀ и ♂.
” <i>sylvestris</i> Scop.	” <i>laevinodo-ruginodis</i> Fou. ♀ и ♂.
” <i>crabro</i> L.	<i>Prosopis annulata</i> L. ♂ и ♀.
<i>Odynerus bifasciatus</i> L.	<i>Halictus sexnotatus</i> Nyl.
” <i>antilope</i> Panz.	<i>Andrena albicrus</i> Müll.
<i>Camponotus herculeanus</i> L. s. str. ♀, ♂ и ♂.	<i>Megachile rotundata</i> F. ♂ и ♀.
<i>Lasius fuliginosus</i> Ltr. ♀.	” <i>circumcincta</i> K.
” <i>niger</i> L. ♀, ♂ и ♂.	<i>Eucera longicornis</i> Scop.

сихъ поръ былъ показанъ лишь для Вятской губ. Въ виду этого находение *St. vagans* въ Шлиссельбургѣ представляетъ значительный интересъ въ зоогеографическомъ отношеніи и въ то же время обогащаетъ ортоптерофауну С.-Петербургской губ. однимъ новымъ видомъ.

Podalirius fuscatus Panz.
Bombus terrestris L. ♂, ♀ и ♀.
 „ *pratorum* L.
 „ *agrorum* F.
Apis mellifica L. ♂, ♀ и ♀.
Ichneumon leucomelas Gmel.
Amblyteles johansonii Holmgr.
Platylabus decipiens Wsm. (?).
 „ *muticus* Thoms.
Alomya debellator Fbr.
Phygadeuon trichops Thoms.
Acanthocryptus sp.
Microcryptus puncticollis Thoms.
 „ *sudeticus* Grav.
 „ *nigrocinctus* Grav.
Hemiteles bicolorinus Grav.
 „ *inimicus* Grav.?
Plectiscus sp.
Callidistes coxator Grav.

Alexeter melanocephalus Grav.
 „ *ruficornis* Grav.
Mesoleius sp.
Tryphon ceratophorus Thoms.
 „ sp.
Exochilum circumflexum L.
Opheltes glaucopterus L.
Sagarites mucronella Thoms.
Mesochorus vitticollis Hlmgr.
Pristomerus vulnerator Grav.
Pimpla inquisitor Scop.
 „ *mandibularis* Grav.
 „ *turionellae* L.
Apanteles glomeratus L. (?).
Macrocentrus abdominalis F.
Diachasma fulgida Hal.
Adelura florimela Hal.
Phaenocarpa sp.
Aspilota nervosa Hal.

Кромѣ того *Allotria* sp. сем. *Cynipidae* и еще 5 видовъ сем. *Cynipidae*, оставшіеся неопредѣленными.

Neuroptera и Trichoptera (сѣтчатокрылыя и пухокрылыя).

Опредѣлены М. Н. Римскимъ-Корсаковымъ.

Panorpidae.

Panorpa communis L.

Hemerobiidae.

Hemerobius nervosus F.

Chrysopa perla L.

„ *septempunctata* Wesm.

Phryganeidae.

Phryganea grandis L.

„ *striata* L.

Neuronia clathrata Kol.

Limnophilidae.

Limnophilus auricula Ct.

„ *nigriceps* Zett.

Sericostomatidae.

Lasiocephala basalis Koll.

Silo nigricornis P.

Leptoceridae.

Berala pullata Ct.

Setodes tineiformis Ct.

<i>Leptocerus dissimilis</i> St.	<i>Hydropsychidae.</i>
„ <i>alboguttatus</i> Hg.	<i>Hydropsyche</i> 2 sp.
„ <i>albifrons</i> L.	<i>Philopotamus montanus.</i>
„ <i>annulicornis</i> Steph	<i>Polycentropus</i> sp.
„ <i>nigronervosus</i> Retz.	<i>Tinodes pallidula</i> ML. ¹⁾ .

---

¹⁾ 147 видовъ *Diptera* и 23 вида *Tenthredinoidea* остались неопредѣленными. Представлены были сверхъ того 34 коробочки съ препаратами по развитію различныхъ насѣкомыхъ.

Отдѣльный оттискъ изъ „Трудовъ Русскаго Энтомологическаго Общества“, т. XXXVIII, 1907, стр. CXXXVIII—CXLV.

Напечатано по распоряженію Совѣта Русскаго Энтомологическаго Общества.
Май 1907 г. Редакторъ Н. Я. Кузнецовъ.